

سالم سازی بیش از ۱۰۰ رقم محصولات باغی در کشور

مدیر مرکز رشد موسسه تحقیقات علوم باغبانی با اشاره به مزایای اقتصادی سالم سازی ارقام بومی کشور در بخش باغبانی گفت: تاکنون بیش از ۱۰۰ رقم از ارقام بومی باغی سالم سازی شده است

به گزارش پایگاه خبری صنعت غذا و کشاورزی (اگرو فود نیوز)، به نقل از وزارت جهاد کشاورزی، نوشین کاظمی در خصوص «هسته های اولیه سالم محصولات باغبانی»، افزود: هسته اولیه سالم به ماده گیاهی گفته می شود که اصالت ژنتیکی و عاری از پاتوژن های بیماری باشد.

مدیر مرکز رشد موسسه تحقیقات علوم باغبانی اظهار داشت: عوامل بیماری زا با توجه به نوع گونه و منطقه کشت متنوع است. البته ملاک ارزیابی، استاندارد ملی سلامت است که برای کشومان تدوین شده است. در بین عوامل پاتوژنی مثل انواع ویروس، باکتری و قارچ ها که گیاه را آلوده می کنند، ویروس ها درجه اهمیت بالاتری قرار دارند؛ زیرا در متابولیسم و فعالیت گیاه اختلال ایجاد می کنند، بنابراین موجب کاهش عملکرد و کیفیت میوه ها می شود و در نهایت محصولات را روبه زوال می برند.

وی تصریح کرد: زمان انتخاب نهال در نهالستان، نهال های آلوده ویروس هیچ گونه علائمی ندارند، بنابراین قابل تشخیص نیستند و زمان بهره برداری اقتصادی علائم آن پدیدار می شود و خسارت میزند. در حالی

که تمام عوامل بیماری‌زا به غیر از ویروس قابل درمان هستند و راهکار آن فقط استفاده از هسته‌های سالم است.

کاظمی با بیان اینکه موسسه تحقیقات علوم باغبانی در تولید و تامین هسته‌های سالم وظایفی به عهده دارد، تصریح کرد: در این راستا برنامه‌ریزی و طرح کلانی تهیه شده است همچنین یک تفاهم‌نامه هشت جانبه با موسساتی که توانمند هستند، برای تولید نهال‌های سالم به امضا رسیده است.

حدود ۳۰ تا ۶۰ درصد عملکرد از لحاظ کمی و کیفی افزایش

این پژوهشگر عنوان کرد: با بررسی‌های جهانی انجام شده تاکنون بیش از ۱۵۰ نوع ویروس خسارت‌زا در درختان میوه شناخته شده است. به‌عنوان مثال اخیراً با توجه به ارزیابی انجام شده ۳۰۰ نمونه انگور از نقاط مختلف کشور برداشت شده که حتی یک نمونه عاری از ویروس نبوده؛ بلکه عمدتاً به بیش از دو ویروس آلوده بوده است.

وی اضافه کرد: در این خصوص اگر انگور فقط به ویروس بادبزنی مو آلوده باشد تا ۸۰ درصد کاهش عملکرد ایجاد می‌شود. در کشور ما حدود ۲/۹ میلیون هکتار سطح زیر کشت محصولات باغبانی وجود دارد و ایران در ۲۵ محصول رتبه‌های یک تا ۱۰ بین‌المللی را دارد، همچنین ۵۰ درصد ارزش‌آوری کل صادرات بخش غذا و کشاورزی مربوط به محصولات باغبانی است؛ اما علیرغم اینکه پتانسیل خوبی برای سرمایه‌گذاری و سودآوری در این حوزه وجود دارد، تنش‌های متعددی این سرمایه‌گذاری را محدود می‌کند و یکی از این عوامل محدودکننده، عوامل ویروسی است.

کاظمی با اشاره به مزیت اقتصادی استفاده از نهال سالم گفت: نهال سالم گیاهی است که پتانسیل خوبی برای رشد دارد؛ این مسئله باعث می‌شود ۲۰ درصد سود برای باغداران ایجاد شود و برگشت سرمایه سریع‌تر از نهال عادی باشد. همچنین مقاومت ذاتی نسبت به تنش‌های محیطی و عوامل بیماری‌زا بالاتر است و این موضوع سبب می‌شود کود و سم کمتری استفاده شود.

وی تاکید کرد: بنابراین استفاده از نهال سالم علاوه بر اینکه از لحاظ اقتصادی سود دارد، ارزش غذایی محصولی که تولید می‌شود نیز بالاتر است و به تولید محصولات ارگانیک نزدیک‌تر می‌شویم.

عضو هیات علمی موسسه تحقیقات علوم باغبانی افزود: از طرفی استفاده از نهال سالم موجب افزایش تولید پایدار و ضریب امنیت غذایی و کاهش ریزش میوه و ضایعات می‌شود. همچنین در صورت استفاده از نهال سالم به طور متوسط حدود ۳۰ تا ۶۰ درصد عملکرد از لحاظ کمی و کیفی افزایش می‌یابد که این موضوع سبب خواهد شد در بازارهای جهانی رقابت داشته باشیم و ۴۰ درصد صادرات و ارزآوری محصولات باغی افزایش داشته باشد.

کاظمی با بیان اینکه یکی از محدودیت‌هایی که در کشور تا چند سال آینده به بحران تبدیل می‌شود، موضوع کم آبی است، ادامه داد: به همین دلیل کشت برخی محصولات در ایران توجه ندارد و باید به سمت کشت‌های فراسرزمینی روی آورده شود.

وی تاکید کرد: نیاز است به جای اینکه سطح زیر کشت افزایش پیدا کند و به منابع خاک و آب آسیب برسد، گیاهی کشت شود که عملکرد آن در واحد سطح چندین برابر است و موجب افزایش بهره‌وری آب و خاک می‌شود، بنابراین استفاده از محصول سالم بسیار سودمند است.

این مقام مسئول در موسسه تحقیقات باغبانی تصریح کرد: این اقدامات اجرایی در حوزه تولید نهال سالم از چهار سال پیش کلید خورده است و تاکنون بیش از ۱۰۰ رقم محصولات باغبانی ارقام بومی کشور سالم‌سازی شده است. در سال‌های گذشته اقدامات انجام شده انسجام و ضرورت لازم را نداشت، اما هم‌اکنون به صورت مدون در حال انجام است.

مدیر مرکز رشد موسسه تحقیقات علوم باغبانی با اشاره به نحوه تولید نهال سالم، بیان کرد: در حال حاضر نیاز کشور احصا شده و متناسب با گونه گیاهی و نوع عامل پاتوژنیک، ارقام و پایه‌هایی که نیازمند سالم‌سازی است، پس از تایید اصالت ژنتیکی با استفاده از روش‌های دقیق که عمدتاً مبنی بر آر. تی. پی. سی. آر است و در برخی موارد روش‌های سرولوژی و استفاده از گیاهان محک، پایش سلامت می‌شود.

کاظمی در ادامه اضافه کرد: هسته‌های سالم به صورت درون شیشه‌ای مستقر می‌شود و در زمان تکثیر تیمارهای حذف ویروس اعمال می‌شود و در نهایت کشت مریستم انجام خواهد شد. زمانی که هنوز ویروس منتشر نشده است و پس از آن، از گیاهی که مریستم رشد کرده پایش سلامت می‌شود و در صورت سلامت، این پایه تکثیر می‌شود و منبع اولیه آنها به‌عنوان هسته اولیه سالم، در «اسکرین هاوس» نگهداری می‌شود. در

نهایت از این هسته اولیه برای احداث باغ مادری سالم استفاده می‌شود.

وی تصریح کرد: این روش‌ها به صورت متداول در دنیا استفاده می‌شود؛ اما به دلیل کاهش هزینه‌ها بومی‌سازی شده است. البته محققان ایرانی نیز روش‌هایی ابداع کرده‌اند که از لحاظ کارایی و سرعت عمل در تولید از روش‌های متداول دنیا قوی‌تر است.

مدیر مرکز رشد موسسه تحقیقات علوم باغبانی تصریح کرد: تعداد اندکی از نهالستان‌های بخش خصوصی پایه‌های محدودی از ارقام تجاری خارجی را که منبع اولیه سالم دارند از کشورهای خارجی وارد کردند؛ اما ارقام بومی تجاری ما در هیچ کشوری سالم‌سازی نمی‌شوند.

کاظمی ادامه داد: از آنجایی که بیشترین سطح زیر کشت محصولات باغبانی مربوط به ارقام بومی است، موسسه به عنوان متولی تولید هسته‌های اولیه انواع ارقام درختان میوه و گونه‌های مختلف مثل گردو، فندق، بادام، زردآلو و... که مورد تقاضای باغداران هستند را در اولویت سالم‌سازی قرار داده است.

وی با بیان اینکه استان‌دارها توسط موسسه ثبت و گواهی بذر و گیاه‌پزشکی تدوین شده است، گفت: ما پس از اینکه سالم‌سازی را انجام دادیم، نهال‌های سالم گواهی‌های لازم را دریافت می‌کند و به عنوان منبع اولیه سالم مورد استفاده قرار می‌گیرد.

عضو هیات علمی موسسه تحقیقات باغبانی کشور افزود: با وجود تلاش‌های زیاد انجام شده، هنوز نیاز کشور به نهاده‌های سالم مرتفع نشده است. به همین دلیل از بخش خصوصی توانمند استقبال می‌شود تا در کنار موسسه به صورت سفارش محور ارقام و پایه مورد نیاز را با حمایت دانش فنی موسسه انجام دهند تا پروژه به ثمر برسد و منابع آب و خاک به خطر نیفتد.

کاظمی در خصوص نحوه دسترسی به نهال سالم گفت: موسسه ثبت و گواهی بذر محصولات سالم‌سازی شده را تحویل گرفته است و می‌تواند در اختیار باغداران قرار دهد.

سرویس خبری: کشاورزی